OMUL ȘI CREAȚIA LUI, INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ, CAM SCĂPATĂ DE SUB CONTROL

Autor: Georgeta Filitti | 26 ianuarie 2022

Inteligența artificială este o creație umană. Cei care o realizează ar trebui, din când în când, să citească povestea ucenicului vrăjitor. Pornită ca o metodă de îmbunătățire a calității vieții, inteligența artificială a ajuns, pe nesimțite, să domine societatea. Ca privitor, ai senzația că omul se retrage, lăsându-i loc, căutându-i justificări, drepturi, pliindu-se după ea. Și dacă la nivelul specialiștilor lucrurile sunt încă în discuție, scăpărătoare manifestări ale inteligenței umane – la nivelul omului de rând, majoritar pe planetă, confruntarea individ-robot devine dramatică. În ce măsură luăm aminte la discrepanța dintre evoluția biologică a omului și cea fulgerătoare a tehnicii? Năvala de noutăți, bune și rele, aduse de „a doua revoluție industrială” ajunge sufocantă. Ca să supraviețuiești, înveți din mers, în grabă, nediferențiat. Nu mai gândești cu capul tău, o face robotul. Problema nu e dacă un asemenea procedeu e bun sau rău, ci cât va rezista ființa umană la această avalanșă. Omul a fost programat în niște parametri, în timp s-a rafinat, s-a perfecționat, și-a creat sisteme educaționale prin care a meditat, a rumegat impulsurile venite din afara lui. Azi, efortul uman e preluat tot mai mult de roboți. Rezultatul? O lenevire pernicioasă până într-atât încât, vorba lui Einstein, se profilează o societate viitoare de idioți. Extinderea inteligenței artificiale nu poate și nu trebuie să fie oprită, dar trebuie întru câtva controlată, altminteri, în accepția actuală, umanitatea va pieri. Fără să pontific, să am pretenția a face judecăți de valoare cu statut de casație, cred că inteligența artificială îmbunătățește calitatea vieții și, bine strunită, nu poate fi distructivă. Atâta vreme cât admitem că e o creație a omului, a-i conferi drepturi caracteristice acestuia mi se pare un non-sens. Inteligența artificială trebuie să rămână un auxiliar al omului și această manevră se poate realiza recitind povestea ucenicului vrăjitor.

Coborând pe pământ, de la aceste considerații ce își găsesc locul într-o variantă modernă a *Banchetului* lui Platon, să ne oprim la realitățile noastre. Relația cetățeanului cu autoritățile statului tinde, teoretic, să fie digitalizată. În fapt, populația majoritară nu e pregătită. La spital ți se cer analize trimise online, la fel dialogul cu medicul de familie.

Achitarea impozitelor s-o faci apăsând pe niște taste ale PC-lui de acasă. Conferința, ascult-o (sau rostește-o) pe Zoom. Comandă mâncare/scaune/mopuri pe Glovo. Înscrie-te în registrul național de vaccinare anti-Covid. Și exemplele pot continua. Intrarea în asemenea ritm nu se poate face de la o zi la alta. Oamenii sunt derutați, neputincioși și neîncrezători, deoarece sistemul nostru e puțin performant, cade adesea și slujbașii statului revin la creionul de după ureche. Salvarea societății românești și ancorarea ei în sistemul digitalizat (deocamdată suntem ultimii în Europa) o văd doar prin educație. Și aceasta nu declarativă, ci urmărită grijuliu, în fiecare familie. Deocamdată, cum merg lucrurile la noi, educația, măsura, calitatea vieții pe multiple planuri, rămân utopice.

Imagine: M.C. Escher, „Drawing Hands” (1948); Sursa: Wallpaper Flare